
GROENE DIENST op zondag, 7 nov. 2021, 10 uur 2021.27

Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Orgel/piano: Valeriya Zakopay Viool: Brenda Shapko

Kaarsen, Mededelingen: Clazien van Dam-Geitenbeek

Opname en Regie: Techn. Commissie

Leden van Commissie Duurzaamheid Predikant: ds Paul F. Thimm

Thema: “Op naar het nieuwe normaal!” (Duurzaamheid)

Aansteken van de kaarsen (Kaarstekst van Leo) / Mededelingen Clazien

Zingen uit Geroepen om te zingen 18 (alle 2) “Bijeengeroepen uit onze huizen”

Bemoediging en Groet Nico

Introductie van deze themadienst: Uit de cloud – met uitleg Priscilla

1^e tekst: Oproep van drie kerkleiders Nico

Zingen 981 (alle 5) Zolang er mensen zijn op aarde

1^e couplet; allen, 2^e: vrouwen, 3^e: allen, 4^e: mannen, 5^e: allen

Gebed Paul

Geef ons wijsheid en nieuwe inzichten, God.

Leer ons de lessen die we nodig hebben om verstandig en liefdevol te leven.

Wij hebben daarvoor uw inspiratie nodig, wij hebben elkaars aanvulling en steun nodig.
Help dan, dat we onze verantwoordelijkheid niet alleen voor onszelf dragen maar samen.

Zegen deze dienst, dat we daardoor niet wanhopig en moedeloos,
maar bemoedigd en uitgedaagd worden
in de wereld van vandaag met al haar kansen en problemen,
met al haar enorme crisissen en grote verantwoordelijkheden voor de toekomst.

Schenk ons vertrouwen, hoop en liefde – in Christus’ naam. Amen.

2^e tekst: Hoe duurzaam kun je zijn? Henk

3^e tekst: Uitspraken van Wubbo Ockels en Jan Rotmans Hans

Zingen uit Zangen van zoeken en zien (ZZZ) 407a (alle 3):

“Wij die met eigen ogen de aarde zien verscheurd...”

3^e tekst: Exodus 16:1 t/m 7 en 13 t/m 27 Paul

Zingen 809 Blijf niet staren op wat vroeger was (3x)

Lieve gemeente – mensen hier in onze kerk en thuis met ons verbonden!

I.

Een tocht door de **woestijn** is **zwaar en inspannend**:

- je hebt te maken met **hete dagen en koude nachten, met dorst en honger**;
- in de woestijn **mis je van alles** wat je anders gewend bent: je comfort, je zekerheid, je dierbare gewoonten en structuur.
- in de kaalheid en stilte van de woestijn kom je allerlei **gevaren** tegen...en je komt **jezelf** tegen – dat kan **confronterend** en zelfs **beangstigend** zijn.

Heel **kwetsbaar** ben je dan. – Het **volk Israël** – zo vertelt het verhaal uit de bijbel – is heel kwetsbaar op zijn weg door de woestijn. Ze hebben Egypte verlaten – ontvlucht - en ze zijn nu **vrij**. Ze zijn **niet meer slaven** in een mensonterend economisch systeem onder Farao.

Generaties lang hebben ze onderdrukking meegemaakt en onder misstanden geleden. Ze zijn eraan gewend geraakt. – Gewend? - Nou ja, ze moesten als slaven de samenleving draaiende houden. Ze hadden nauwelijks invloed en eigen inbreng, geen ruimte voor kritiek op hen daarboven. (Demonstreren dat zat er daar niet bij!)

In de woestijn zijn ze vrij. – En toch **missen ze het “oude normaal”**. Ze verlangen zo terug naar de “goede oude tijd”. Toen was het leven tenminste nog te overzien en geordend.

Ja, toen hadden ze tenminste wat te eten – hun natje en hun droogje - en was overal voor gezorgd.

De **herinnering kleurt** blijkbaar **het verleden als door een roze bril**. We vergeten en verdringen de slechte, moeilijke, negatieve dingen en idealiseren de toestanden van vroeger, die eigenlijk ook niet alleen maar rooskleurig waren.

De Israëlieten hebben last van nostalgie, **heimwee** en willen het liefst weer **terug naar de vleespotten** en het lekkere brood in Egypte. Het nieuwe **harde bestaan van afzien, van risico's en gevaren, van onzekerheid, van “hoelang gaat dit nog duren?”** - ze zijn het allemaal zo zat.

De zinderende spanning, hun start naar een nieuw begin, een “reset”, de blijde verwachting van betere tijden is geweken voor **berusting, frustratie en wanhoop**. De hoop is verdampt en als weggeblazen. Te vermoeiend, te beangstigend.

Ze **mopperen en morren** tegen Mozes, hun leider – in alle toonaarden, en van sopraan tot bas.

Dat ze **beginnen te mopperen en te morren**, begrijp ik al te goed. Dat ze **ongeduldig worden**, vind ik zo herkenbaar.

II.

Laten we even **stilstaan in de woestijn**. Want sombere “woestijnervaringen” zijn van alle tijden. Die ervaring van afzien, van iets los moeten laten is ook iets van nu. Ongeduldig worden omdat het zo lang duurt, voordat de wereld beter wordt. Dat kennen wij ook.

Onze tijd van beangstigende **klimaatveranderingen**, van een woekerende milieucrisis, van een nauwelijks te beteugelen coronapandemie in de wereld heeft iets heftigs en woests. Het heeft iets van een beklemmende woestijnervaring.

Wij kunnen ook terugverlangen naar een tijd “toen geluk heel gewoon was”.

Maar helpen zulke naïeve nostalgische dromen aan vroeger ons verder?

Kunnen we het ons nog veroorloven om onze problemen te verdringen door te “blijven staren op wat vroeger was en stil te staan in het verleden.”

Het diepzinnige lied van Huub Oosterhuis dat we gezongen hebben, roept ons op:

*“Blijf niet staren op wat vroeger was.
Sta niet stil in het verleden.
Ik, zegt Hij, ga iets nieuws beginnen.
Het is al begonnen, merk je het niet? (Lied 809)*

Voor het volk Israël – zo vertellen de verhalen uit het goede boek – heeft het **veel inspanning en tijd** gekost om zich **los te worstelen** uit de verslaving van het verleden en een nieuwe toekomst te omarmen: het samen leven in het beloofde land. Er is sprake van 40 jaar trekken door de woestijn.

Blijkbaar komt **verandering en vernieuwing** niet in één klap, niet van vandaag op morgen. Ook al zou ik dat zo graag willen. De woestijnetappe, de fase van pijn en afzien, van wennen aan dat het anders en beter kan – mijn leven, onze wereld, de schepping...die fase kunnen we niet overslaan.

Maar **woestijntijden** zijn **niet alleen bar en boos**. **Crisistijden** zijn niet alleen een bedreiging maar ook een **uitdaging**. De woestijn had altijd al iets dubbels. Want de woestijn is beide: een plek om **alert te worden** op gevaren en een plek om **stil te worden**, om je te bezinnen en om te keren.

III.

Er valt **veel te leren** – juist in een crisistijd. In de vervelende “lockdown”-tijd konden we bijvoorbeeld leren, wat er allemaal **snel anders** kan, als het moet. Dat je – zoals de oude doopsge-zinden zeiden – **soberder kan en moet leven**: Veel minder vlieg- en autoverkeer. En dat je dat kan missen en zelfs ervan kan genieten van de rust en de betere lucht. Dat je goed kunt leven als je minder moet.

De Israëlieten leren in de woestijn dat je ook kunt leven zonder de “vleespotten van Egypte” en het genadebrood van vroeger.

Ze krijgen **Manna** (letterlijk “wat is dat?”) te eten. – De bedoeïenen in de Sinai-woestijn eten het nog steeds. Het zijn de **druppels van de Tamarisk-struik**. (Voor de Aalsmeerder kwekers onder ons het gaat om de “Tamarix mannifera”). Deze druppels stollen zolang het koel is en smelten weg in de zon.

In de woestijn hebben ze geleerd dat je je kunt voeden van Manna. Het is anders dan anders. Ze moesten er eerst aan wennen aan wat er op hun bord kwam te liggen.

En ze moesten vooral wennen om het manna niet zo gulzig te gaan hamsteren en oppotten. **Genoeg is genoeg**. – Hamsteren en oppotten hoeft helemaal niet.

Mensen zijn blijkbaar altijd al bang geweest om te kort te komen, om te weinig in voorraad te hebben. Eigenlijk vinden we het te riskant om te denken en te bidden “ons dagelijks brood, geef ons heden”. We stoppen liever toch maar onze **kasten vol** met voedsel en laten het bederven en gooien het weg, omdat het over datum is.

En dát is wat er toen ook al gebeurde. De Israëlieten **vertrouwden** het zaakje niet dat er elke dag voldoende Manna te eten zou zijn en proppen al hun potten, lunchtrommels en zakken vol. “Voor het geval dat, want je weet maar nooit.”

En ze proppen overal zoveel in, dat ze het niet eens allemaal kunnen opeten. En zo begint het te bederven en te stinken. Zo gaat het nu nog. Bah, dat krijg je ervan.

IV.

“Allemaal mooi en goed, dominee”, zult u misschien zeggen, “maar wat heeft dit verhaal en wat u wilt zeggen ... **wat heeft dit allemaal** met onze Groene dienst en **met duurzaamheid nu te maken?**”

Ik weet dat het niet direct voor de hand ligt, om dit Manna-verhaal te lezen als voorbeeld voor onze ingewikkelde strijd voor een duurzame wereld. Ja, ik ben mij ervan bewust, dat onze milieucrisis zo groot en zo ingewikkeld is, dat die niet met een Manna-verhaal van toen op te lossen is.

Maar ik ben me evenzeer ervan bewust, dat de **huidige wereldcrisis** ook niet op te lossen is met allerlei acties, technische uitvindingen en minder weggoien.

Jawel, het is nodig dat we **minder energie** – vooral brandstoffen - verbruiken, dat we onze huizen beter isoleren, dat liefst **geen plastic en giftige stoffen** gebruiken en op zee, op de vaste wal in de lucht dumpen. Dat we veel **minder vlees, zuivel en andere dierlijke producten** moeten consumeren vanwege de uitstoot van CO² en methaangas. Dat is wel nodig dat we dat drastisch veranderen...maar het is lang niet genoeg.

Wat we zo broodnodig hebben, is een **ommekeer in onze mentaliteit – in ons denken, in onze houding en in ons handelen.**

Wat mij fascineert en raakt aan ons zo simpel lijkende “Manna-verhaal” zijn twee wijze levenslessen:

1. De **eerste les**: “**Genoeg is genoeg!**” Bij het oprapen gebruikten de Israëlieten schalen om te meten, zodat iedereen genoeg had. In de oude vertaling staat: “Ze meten met een omer (een flinke kom als inhoudsmaat), die veel had heeft **niet te veel** óvergehouden, die weinig had heeft **niet te weinig.**” – Ideaal, toch?

Toegepast op onze tijd zou dat betekenen:

Welke diepgewortelde **gewoonten** moeten we **veranderen** zodat iedereen in de wereld genoeg heeft?

- Moeten we afscheid nemen van een **wegwerp-maatschappij**, die niets meer repareert, te weinig op recycling is ingesteld? – Er zijn moderne economen die het hebben over een **circulaire economie**...en wereld dus waarin onze handel omgezet wordt om zoveel mogelijk hergebruiken. Er zijn bedrijven die omschakelen op hergebruik. - Maar of het hard genoeg gaat?

- En kunnen we blijven bouwen op wens dat onze **economie** (grenzeloos) moet blijven **groeien?** - Misschien is het gezond om **om te keren** naar een economie van “genoeg is genoeg” – voor het leven op onze aarde, voor de vrede in verschillend landen, voor de biodiversiteit, voor een rechtvaardige balans tussen onze werelddelen.

2. En nog iets. De **tweede wijze les** uit ons toch niet zo simpele Manna-verhaal:

“Neem vaste rustpauzes!”

Blijkbaar zijn rustpauzes van niets-doen, loslaten, genieten en vieren onderdeel van de vrijheid uit het slavenbestaan:

- momenten waarop je niet hoeft te werken en over te werken;
 - vaste tijden, waarop je de aarde niet bewerkt en exploiteert maar met rust laat.
 Vaste tijden waarop alles wat leeft **bij kan komen**, kan regenereren, kan herstellen.

- Voor Joden is de **Sabbat** vaste prik. Wij glimlachen daar wel eens over, over de strengheid van orthodoxe Joden.

Maar toch zit er een **diepe wijsheid en levenskunst** in, om op gezette tijden je jeukende handen stil te zetten - en jezelf, elkaar en de aarde **rust te gunnen**.

Dat vraagt natuurlijk **omschakelen** van een rondom-de-klok bedrijvigheid van onze samenleving in ruime **pauze-momenten** waarin je tijd hebt voor elkaar en om van de natuur en het leven te genieten zonder in te grijpen.

Dat vraagt ook voorbereidingen om ruimte te scheppen voor vrije tijd voor bezinning en verbinding met elkaar en met God, de bron en schepper van leven.

Misschien vraagt de **tocht door woestijn** dat iedereen **slechte gewoonten verandert**, en dat we **elkaar helpen om te denken** en onze houding en **ons handelen te veranderen**.

De drie kerkleiders (die Nico aan het begin van dienst aanhaalde) - roepen ons allen op tot "**ecologische ommekeer**" omwille van de toekomst van de generaties na ons en omwille de toekomst van de aarde. Niemand kan dat alleen – **we hebben elkaar daarbij nodig**.

En we mogen ervan uitgaan en erop **vertrouwen dat God genoeg geeft** zodat we allen ervan kunnen leven en kunnen aankomen in het **beloofde land**. Amen.

Muziek

Open Ruimte

Gebed en Onze Vader

God, soms heel ver weg en dan weer heel dichtbij,

We worstelen met het **doembeeld** van een mensheid die naar de afgrond snelt.

We doen uw schepping, onze aarde geen goed met onze welvaart, onze economie, onze consumptie.

Dat maakt ons **bang**: hoe loopt dat af?

We zien al die initiatieven en horen de ernstige oproepen van wetenschappers en activisten en kerkelijke en andere leiders.

We proberen hier en daar ons leefpatroon te veranderen, bewuster en duurzamer te leven.

Toch **twijfelen** we of dat **voldoende en op tijd** is.

We worden overspoeld door informatie en beelden over natuurrampen, de ellende met het coronavirus en andere ziekten in onze wereld.

Dat verlamt ons of maakt ons onverschillig.

We weten niet zo goed meer, wat we daaraan kunnen doen.

En zo komen we tot U, God, omdat u onze angst, onze twijfel en ons onvermogen begrijpt.

Zend ons uw geest van moed en kracht.

Help ons dat we ondanks alles blijven geloven –
 dat we niet pessimistisch en cynisch worden,
 dat we niet optimistisch en oppervlakkig of onverschillig worden.
 Maar dat we blijven hopen dat een ecologische ommekeer mogelijk is en ook gebeurt.

We bidden u voor politieke leiders, voor deskundigen, wetenschappers en activisten die in **Glasgow en overal** ter wereld **demonstreren, praten en onderhandelen**. Dat ze doordrongen door de ernst van de situatie van onze planeet en wegen vinden en stappen zetten op de lange weg naar vernieuwing en genezing van de schepping, van de samenleving.

Schenk ons **sjalom en sjabat**,
 sjaloom die vrede én welzijn is
 sjabat die stilte en rust uitstraalt.

In de stilte denken we en bidden we met onze eigen beelden en woorden voor wat ons ter harte gaat.stilte...

En zo bidden we nu samen tot U met de woorden van Jezus:

ONZE VADER in de hemel!...

Collecten

Zingen 992 (alle 4) Wat vraagt de Heer nog meer van ons

Zegen *Laten we de week ingaan met Gods onmisbare zegen.
 Gods zegen geldt voor al wat leeft...de hele wereld,
 ook voor hen die in Glasgow op de klimaatconferentie zijn.*

De Eeuwige zegent ons met zijn gevoel voor **verantwoordelijkheid**,
 zodat we samen doen wat nodig is, om zijn **schepping te koesteren en te bewaren**.

De Eeuwige zegent ons met zijn **stilte en rust**,
 zodat we tijd en ruimte maken om **los te laten, te genieten en te vieren**.

De Eeuwige zegent ons met **tevredenheid en wijsheid**,
 zodat we kunnen **afzien en kunnen delen** met elkaar en met anderen.

Laten we samen zingen:

Zingen uit Zingenderwijs nr. 57 "Gezegend gaan we nu van hier...Amen"

Doven van kaarsen

Clazien